

Tovább tarol a madárinfluenza – még mindig van rés a pajzson

„A vírus vagy egyes termékpályák kiiktatása a valódi cél?”

Az előző évek során többen is kifejtették a baromfiágazaton belül, hogy a madárinfluenza-járvány elleni védekezésben változatlanul rések mutatkoznak a magyar pajzson. Ezt híven igazolta az elmúlt esztendő, amikor információink szerint a kitörések számát tekintve Magyarország vezette az Európai Unió feketelistáját. Több mint elgondolkodtató: miért éppen a magyar állattartásban volt éveken át az egyik legnagyobb mértékű az antibiotikum-felhasználás, miért éppen nálunk okozza a legtöbb problémát a madárinfluenza vírusa, és példának okáért miért éppen a magyar kukorica mikotoxin-szennyezettsége bizonyult tavaly a legmagasabbnak a kontinensen?

Az eddigi járványvédelmi intézkedések elégtelenek - ezt mindenki látja. Lehet ugyan a vadmadarak vonulását fő okként megjelölni, de a szakma objektíven gondolkodói, a járványvédelmi gyakorlatot ismerők egyetértének abban, amíg nem lép életbe egy, az eddigieknél sokkal szigorúbb ellenőrzési- és szankció-rendszer, addig egy helyben fogunk topogni. A jelenlegi kártalanítási rendszer nem mindenkit ösztönöz a változtatásra, nem alkalmas az ebben érdekelték ki-
rekesztésére.

**NEM MISSION IMPOSSIBLE –
MÁST KELL PRÓBÁLNI,
HA AZ EDDIGI RENDSZER
MŰKÖDÉSKÉPTELEN**

Pásztor Attila,
a HATAGRO
cégcsoport
tulajdonosa

– A közelmúltban egy nemzetközi konferencián tartottam előadást a madárinfluenza kapcsán, ahol részletesen taglaltam a véleményem szerint beszédes, bizonyos következtetések levonására alkalmas, fertőtlenítőszer-forgalmazási tapasztalatainkat. 2006-ban Magyarországon huszonkilenc farmon történt kitörés, ami akkor kacsát, libát és brojleret érintett. Összesen hétszázhetvenezer állatot semmisítettek meg

kötelezően. Ebben az évben a 2005-öshöz képest, kilogrammra vetítve negyven százalékkal forgalmaztunk több fertőtlenítőszeret. 2007-ben további tíz százalékkal nőtt az értékesítésünk, amikor is mindössze két kacsatelep fertőződött meg. Egy esztendővel később mentes volt az ország a vírustól, ekkor a 2005-ös volumenre esett vissza a forgalmunk. 2015-ig évente mintegy öt százalékkal emelkedett a szereladásunk, majd elérkezett a kritikus 2016-os év: ekkor ugyanaz történt, mint tíz évvel korábban, azaz harminc százalékos keresletnövekedést regisztráltunk. Ebben az évben egyébként kétszázhuszonhat telepen 2,4 millió állatot semmisítettek meg: kacsá, liba, pulyka, tojóhibrid és brojler is érintve volt. 2017 még ezt is felülmúlta, hiszen 3,7 millió állatot irtottak ki, kacsá-, liba- és tojótyúk-telepen, összesen kétszázharminchárom helyen. 2018-ban kismértékben nőtt az értéke-

sítésünk, aztán egy évvel később körülbelül negyvenöt százalékkal ismét visszaesett. Számunkra is talány, mi okozta ezeket az ingadozásokat. 2022 mérőföldkőnek bizonyult: 3,5 millió egyed esett áldozatul a járványnak - hízottkacsa, pecsenyekacsa és tojóhibrid -, összesen kétszázötven farmon. Azóta évente már két kitörés van, egy tavasszal és egy ősszel. 2023-ban harminc százalékkal több fertőtlenítőszeret értékesítettünk, majd ezt követte cégünk fennállásának legnagyobb volumenű eladása 2024-ben, az előző évhez képest plusz tizennégy százalékkal. Sajnos úgy tűnik, képtelenek vagyunk megállítani a járványt, hiszen jelenleg, március legelején már Tolna és Pest vármegyékben is jeleztek kitörést, ami nem túl sok jót vetít előre az esztendő egészére nézve.

A madárinfluenza-helyzetről az eddig hét mozifilmet megért Mission Impossible jut eszembe, azzal a különbséggel, hogy ott minden alkalommal más az ellenség... Ami furcsa számomra, hogy ennyi év után is, ekkora szakmai tapasztalattal, adatbázissal, ismeretanyaggal felvértezve sem vagyunk képesek hatékonyan fellépni a vírus ellen, rábírní a gazdálkodókat arra, hogy vegyék sokkal komolyabban a problémát. A Baromfi Termék Tanács telepauditáló rendszerének hatósági felhasználása véleményem szerint több lehetőséget rejt magában, ha a NÉBIH szorosabbá tenné a kapcsolatot. A kártalanításra fordított összegek töredékének felhasználásával létre lehetne hozni egy

központi fertőtlenítő vállalkozást, ami valamennyi telep fertőtlenítését elvégezné. Nem helyes gyakorlat, hogy ezt a feladatot külsős vállalkozásra, alvállalkozókra bízzák, akik az egyik napon adott esetben járványstújtotta telepeken járnak, másnap pedig vírusmentes helyen dolgoznak. Ismert, milyen fertőzőési útvonalakon keresztül juthat be a vírus a telepekre, de amíg nincsen megfogalmazva egy elvárt, egységes, minimális műszaki színvonal, semmi nem fog változni. Jellemzően a kisebb vállalkozások azok, akik a nagy integrációk eredményességét a kitérésekkel rendre letörlik, miként az sem lehet véletlen, hogy mintegy kilencven százalékban elsőként vízszárnnyas fertőződik meg.

Megfontolandó, szabad-e többszöri befertőződést követően telepítési engedélyt kiadni. A gyakorlatban rendkívül könnyen és egyszerűen kontrollálható, melyik telep tartotta be a járványvédelmi előírásokat, Ezt látni lehet a műszaki berendezések meglétén, számlákkal pedig objektíven nyomon követhető a fertőtlenítőszerrek, a felhasznált takarítóanyagok beszerzett mennyisége. Ezt rávetítve az adott telep nagyságára, az adatokból könnyedén ellenőrizhető, ki tett meg mindent a védeke-

zés terén, és ki nem. A mesterséges intelligencia világában ennek a kontrollnak a megvalósítása csakis szándék kérdése. Egyetértünk azzal a javaslattal, hogy aki nem tesz eleget az előírásoknak, aki nem képes szakmailag követni az elvárt járványvédelmi színvonalat, ne végezhesen ilyen tevékenységet. A védekezést nem utókövetéssel, nem akkor kell megkezdeni vagy fokozni, amikor már beütött a krach, hanem megelőző intézkedésekkel, a probléma megjelenése előtt. A jelenlegi kártalanítási rendszer nem alkalmas a renitensek kiszűrésére. Amíg minden érintett teljes kártalanítást kap, nem lehet változásra számítani. Elképzelhető egy olyan rendszer bevezetése, aminek keretében bizonyos alkalommal történő újrafertőződés után nem jár kártalanítás, vagy ha ez nem valószínűsíthető meg, csökkenjen a kifizetett összeg. Amíg nincs érdemi ösztönzőerő, nem fog megváltozni semmi.

Mással kell próbálkozni, más módszereket kell alkalmazni, ha az eddigi erőfeszítések nem vezettek eredményre. Miért jó az államnak, hogy évről évre életképtelen vállalkozásokat támogat? Nem igazán értem a rendszer működtetési elvét, hiszen az élet

más területén az, akinek a telepe példának okáért nem megfelelő helyen fekszik, vagy szakmailag alkalmatlan a menedzsmentje, kiesik a szűrőn. Tapasztalataink szerint a nagyobb integrációk, ahol a járvány elleni védekezés a protokoll részévé vált, egyre többet költenek járványvédelemre, állategészségügyre. Ugyanakkor a kisvállalkozások szintjén a forgalmunk alakulásán ennek ellenkezőjét látjuk. A baromfiágazati termelők közel egyharmadánál – elsősorban a kicsiknél – tapasztaljuk azt, hogy ha éppen nincsen madárinfluenza, nem vásárolnak fertőtlenítőszert. Úgymond tiszta időszakban visszaesik a kereslet, de ha beüt a járvány, az erős a félelem következtében megnő.

Összességében mi, mint a magyar baromfiágazat együttműködő partnere, úgy érzékeljük, igenis van megoldás a problémára: a GPS és a mesterséges intelligencia segítségével, az illetékes hivataloknál meglévő adatbázisok alapján, a kifizetett kártalanítási összegek töredékéből fel lehetne állítani egy olyan rendszert, ami akár telepi fotók készítésével, a beszerzett fertőtlenítőszerrek számlái alapján alkalmas az állattartói tevékenység végzésére alkalmatlankok felderítésére, illetve a termelésből történő kizárásukra.

